

۲۰۱۸/۰۲/۱۱

و. عطار

بیست و نهمین سال شهادت پوهاند بهاء الدین مجروح

برای بزرگداشت از مقام والای ادبی و فلسفی شهید پوهاند بهاء الدین مجروح (ادیب، شاعر و نویسنده، فیلسوف، دیپلمات و سیاستمدار نامور افغانستان) و یاد بود از بیست و نهمین سال شهادتش به دست افراتیون تنظیم های جهادی افغان در پیشاور زدم و از هر چمن گلی چیدم و فرزند با شرف و بزرگمرد خوانندگان وبسایت وزین و

متین آریانا افغانستان آنلاین میکنم. وزین (دانشنامه آریانا) با تشکر و کلمات و اصطلاحات فارسی ایران

زیادترین معلومات را از صفحه امتنان نقل کرده ام. البته با تغییر به زبان دری اصیل افغانستان.

الدين مجروح در سال ۱۳۰۶ هجری در قریه شينكورك اسمار ولايت كندر در سال ۱۳۶۶ هجری شمسی

مرحوم و زنده یاد پوهاند بهاء شمسی مطابق ۱۹۲۷ میلادی افغانستان دیده به دنیا گشود و

مطابق ۱۹۸۷ میلادی در شهر پیشاور پاکستان از عناصر جنایتکار افراتیون تنظیم های جهادی و استخبارات پاکستان بی رحمانه و وحشیانه به قتل رسید. دلیل از بین بردن این بزرگمرد افغان را می توانید در نوشته ولی احمد نوری به کمک لینک آتی مطالعه فرمائید:

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/wali_n_yaadey_az_shahid_majruh.pdf

پوهاند داکتر بهاء الدین مجروح فرزند سید شمس الدین مجروح همچنین نویسنده، شاعر و دانشمند دنیای اداره و سیاست، در دامان خانواده دانش پرور به دنیا آمد و پرورش یافت. تعلیمات ابتدایی را در زادگاه خود فرا گرفت. از آنجایی که پدرش به مقام های عالی در دولت پادشاهی افغانستان اشتغال داشت، به سن ۱۳ سالگی به کابل آمد و تحصیلات خود را از صنف چهارم ابتدایی در لیسه عالی استقلال که از طرف معلمین و استادان فرانسوی تدریس

می شد فرا گرفت و در سال ۱۳۲۹ شمسی (۱۹۵۰م) در ۱۳۲۹ دیپلوم بکلوریای خود را به عنوان شاگرد ممتاز در رشته فلسفه به دست آورد .

در سال ۱۳۳۱ هـ ش (۱۹۵۲م) در زمره فارغ التحصیلان ممتاز از طرف دولت وقت برای تحصیلات عالی به کشور فرانسه در پوهنتون معروف سوربون پاریس و سپس در پوهنتون مونپولیه به تحصیل پرداخت و افزون بر زبان فرانسوی زبان های انگلیسی و آلمانی را نیز فرا گرفت. چند هفته ای نیز در لندن به سر برد و در آنجا با نویسنده بلند آوازه افغانستان عبدالرحمن پژواک که در آن سال ها اتاشه مطبوعاتی سفارت افغانستان در لندن بود، آشنا شد. در سال ۱۳۳۶ هـ ش (۱۹۵۷م) از دیپارتمنت فلسفه و روانشناسی مونپولیه دیپلوم لیسانس گرفت و در همان جا تحصیلات خود را تا درجه فوق لیسانس ادامه داد .

پس از پایان تحصیل، در سال ۱۳۳۷ ش (۱۹۵۸م) به افغانستان بازگشت و به تدریس در پوهنخی ادبیات پوهنتون کابل پرداخت. مدتی در سال ۱۳۴۲ هـ ش (۱۹۶۳م) به پیشنهاد صدارت دولت پادشاهی، به حیث والی ولایت کاپیسا مقرر شد. سپس در همان سال، رئیس کلتوری افغانستان در اروپا تعیین شد که مرکز آن در شهر میونشن آلمان بود. و با خانواده اش به اروپا رفت. او از این فرصت پیش آمده بهره جست و در حین اداره کلتوری افغانستان، به تحصیل در رشته فلسفه پرداخت و با دفاع تیز دوکتورای خود در باره «تربیت خود» دیپلوم دوکتورایش را بدست آورد .

در بازگشت به وطن بین سال های ۱۳۴۷ تا ۱۳۵۱، (۱۹۶۸ - ۱۹۷۲م) بار دگر به حیث استاد به تدریس در پوهنخی ادبیات و علوم بشری پوهنتون کابل پرداخت و همزمان به ریاست همان پوهنخی نیز انتخاب شد .

داکتر بهاءالدین مجروح، در سال ۱۳۴۹ هـ ش (۱۹۷۰م) در حادثه ای پایش شکست و ناگزیر برای درمان مدتی خانه نشین شد. در این ایام به نوشتن روی آورد و سرانجام، از نقطه ای که در ذهنش پدید آمده بود، موفق به نوشتن کتاب «اژدهای خودی» شد .

در سال ۱۳۵۱ هـ ش (۱۹۷۲م) به پیشنهاد حکومت و فرمان اعلیحضرت محمد ظاهرشاه پادشاه افغانستان با حفظ سمت استادی پوهنخی ادبیات و علوم بشری پوهنتون کابل بحیث رئیس انجمن تاریخ افغانستان عز تقرر حاصل نمود. پس از اشغال افغانستان توسط نیروهای نظامی شوروی سابق، استاد مجروح به پاکستان مهاجر شد و در سال ۱۳۵۹، «مرکز اطلاعات افغان» را که یک دفتر فرهنگی و اطلاعاتی بود، در شهر پیشاور تأسیس کرد. این دفتر، در واقع یگانه مرکزی بود که بر علاوه زبان های ملی پشتو و دری به زبان های انگلیسی، فرانسه و آلمانی، حقایق در باره مسایل سیاسی و نظامی افغانستان را در دوران جهاد و مقاومت مردم این کشور علیه شوروی ها و نظام منحظ کمونیستی به جهان بازتاب می داد.

در سال ۱۳۶۶ هـ ش (۱۹۸۷م) کوردلانی که در گروه های تندرو اسلامی فعال بودند، دست به ترور داکتر بهاءالدین مجروح زدند و پیکر او را در دیار غربت به خاک و خون کشیدند. این قتل در راستای قتل های زنجیره ای بود که دشمنان خارجی افغانستان به منظور از بین بردن نخبگان و مغزهای متفکر این کشور طرح ریزی کرده بودند .

انا لله و انا اليه راجعون

روح شان شاد و یاد شان گرامی باد

از آثار مهم علمی، سیاسی، فلسفی و ادبی پوهاند بهاء الدین مجروح که در مطبوعات افغانستان بچاپ رسیده است میتوان به چند اثر جاویدان وی اکتفا نمود:

- دیالکتیک جبر و اختیار
 - "اژدهای خودی" در ۴ دفتر که به زبان پشتو زیر عنوان «خانخانی بشامار» و به زبان فرانسوی به نام (Ego- Monstre) نیز بنشر رسیده است. اژدهای خودی مشهورترین اثر فلسفی پوهاند بهاء الدین مجروح است
- (*)

- پیام مادر
- دشمن را بشناسید
- سرود های نا آشنا
- صوفی و دنیای نو (به زبان پشتو: صوفی او نوي دنيا)
- چنین گفت زردشت (به زبان پشتو: زردشت ووییل داسی)
- بودا چنین گفت
- پیام صوفی بت شکن به بت پرستان قرن ۲۰ (*)
- سید جمال الدین و برخورد شرق و غرب
- منازل السائرین یا صد میدان حکیم سنایی
- از آثار دیگر پوهاند سید بهاء الدین مجروح از ترجمه الیرونی می توان یاد نمود. این مجموعه مقالات که در بر دارنده مقالاتی در باره ابوریحان البیرونی است، به مناسبت هزارمین سالگرد تولدی او به همت استاد مجروح و میر آصف هروی و تنی چند از دیگر مترجمان به دری ترجمه شده و در سال ۱۳۵۲ هـ ش (۱۹۷۳ م) از جانب انجمن تاریخ و ادب افغانستان منتشر گردیده است.

*** **

(*) مقاله ارچناک وی با عنوان «پیام صوفی بت شکن به بت پرستان قرن بیستم» که برای مجلس بزرگداشت حکیم سنایی نوشته بود؛ در واقع، ترجمه مقالاتی است که در باب ابوریحان بیرونی فراهم آورده بود؛ این مقاله، شیفتگی وی را به عرفان و حکمت اسلامی، نشان می دهد.»

(*) سرژ سوترو (Serge Sautreau) ، شاعر و نویسنده فرانسوی قسمت هایی از این کتاب را به زبان فرانسه ترجمه کرده و مقدمه ای نیز بر آن نوشته است که در ۱۳۶۱ هـ ش (۱۹۸۲ م) در مجله فرانسوی عصر جدید منتشر شده است .